

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Saksbehandler
Anders Kvadsheim Mygland

Høringsuttalelse – høringsnotat om midlertidige endringer i smittevernloven om karantene ved nærkontakt med bekreftet smittet person og isolering

Bakgrunn

Fylkesmannen i Rogaland viser til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) sitt brev av 25.05.2020 hvor forslag om midlertidige endringer i smittevernloven om karantene ved nærkontakt med bekreftet smittet person og isolering sendes på høring. Høringsfrist ble satt til 27.05.2020 kl. 16.00.

Kort om høringsnotatet

Fylkesmannen forstår det slik at departements høringsforslag er todelt. For det første gjelder det at HOD foreslår å innføre en egen hjemmel i smittevernloven for å lage forskrifter om isolering og begrensninger i bevegelsesfriheten mv. for smittet eller antatt smittet person (lovforslaget § 4-3a). Dette blir altså en forskriftshjemmel for den type bestemmelser som i dag er inntatt i covid-19-forskriften kapittel 2, og som gjelder for alle.

For det andre foreslår HOD en ny hjemmel for å gjennomføre tvungen isolering i tilpasset bolig dersom den smittede mangler samtykkekompetanse, jf. lovforslaget § 5-4a. Dette er ikke en utvidelse av vilkårene for tvungen isolering i smittevernloven (se særlig smittevernloven §§ 5-3 og 5-8), men det er en utvidelse av hvor slik tvungen isolering kan gjennomføres. Etter dagens regulering kan tvungen isolering kun skje i sykehus eller «i andre institusjoner godkjent av Helsedirektoratet», jf. smittevernloven § 5-4 tredje ledd. Som HOD skriver i høringsnotatet har dette blitt forstått slik at tvungen isolering ikke kan skje i private hjem, herunder omsorgsboliger, bofellesskap o.l.:

«Det fremgår imidlertid ikke av forarbeidene at også private hjem skal kunne godkjennes etter denne bestemmelsen. Av hensyn til retten til privatliv mener departementet derfor at det ikke er adgang til å godkjenne boenheter som er å regne som beboerens egen private hjem. Departementet mener en slik adgang krever klarere hjemmel i lov.»

Departementet foreslår at denne lovendringen skal vare til 20.06.2022.

Fylkesmannens kommentarer

Dette høringsnotatet gjelder lovendringer som er ment å vare i to år, og deler av lovforslaget gjelder en utvidelse av tvungen isolering til personens hjem der personen mangler samtykkekompetanse.

Fylkesmannen mener at det er svært uheldig med så kort høringsfrist, som vil begrense hvor dypt høringsinstansene får gått inn i forslagene. Situasjonen rundt covid-19-pandemien i dag er ikke av en slik karakter at det er nødvendig med så korte frister. Vi går ut fra at departementet ønsker at lovforslaget skal behandles i Stortinget før perioden med møtefri fra midten av juni. Særlig for utvidelsen av hjemmelen for tvungen isolering kan vi ikke se sterke grunner til at dette ikke kunne ventet til høsten, slik at man kunne gått en mer normal høringsrunde.

Fylkesmannen har ingen kommentarer til lovforslaget § 4-3a.

Når det gjelder forslag til ny hjemmel for å gjennomføre tvungen isolering i tilpasset bolig dersom den smittede mangler samtykkekompetanse, har vi pga. den korte høringsfristen ikke kunnet gjøre grundige vurderinger av forslaget og de mulige konsekvensene av det. Men vi vil knytte noen kommentarer til dette.

For det første fremstår drøftelsen av de menneskerettslige sidene ved forslaget noe knapp, jf. her særlig side 25-26 i høringsnotatene. Siden det per 15.05.2020 har blitt fattet kun 8 vedtak om tvungen isolering etter § 5-3 på landsbasis er vi også spørrende til om det foreligger tungtveiende nok grunner til en slik foreslått utvidelse av hjemmelen til private hjem.

Videre har ikke departementet drøftet at samtykkekompetanse ikke ellers er et vilkår i smittevernloven. Det er riktignok et kjent rettslig begrep fra helselovgivningen, men ikke i smittevernloven og for hvordan saksbehandlingen etter dette regelverket vanligvis skjer. Vi går ut fra at samtykkekompetansevurderingen må knytte seg til behovet for smitteverntiltak og hvor det skal gjennomføres. Men hvordan skal man blant annet sikre en løpende evaluering av samtykkekompetansen i tilpasset bolig i vedtaksperioden? Dette kunne departementet sagt noe mer om.

Tvungen isolasjon er svært inngripende og krever blant annet forsvarlig kompetanse, bemanning, lokaler og medisinsk og miljøfaglig oppfølging. HOD har i merknadene til lovforslaget § 5-4a definert «tilpasset bolig» til at det skal være en bolig som er tilpasset for å kunne yte tjenester som dekker beboerens behandlings-, omsorgs- og assistansebehov døgnet rundt. HOD skriver at tilsyn med pasienten eller brukeren må tilsvare det tilsynet som ville blitt gitt dersom vedkommende hadde vært innlagt på institusjon. Vi påpeker at tilsynet, herunder medisinsk tilsyn, i omsorgsboliger o.l. generelt sett *ikke* tilsvare tilsynet i institusjon. Skal det bli en realitet i dette kravet så må Helsedirektoratet gjøre en grundig realitetsvurdering av dette i godkjenningsprosessen, og/eller hjemmelen til å stille krav til bemanning m.m. i vedtaket må brukes i betydelig grad der det fattes vedtak.

Hvis lovforslaget § 5-4a blir vedtatt stiller vi avslutningsvis spørsmål ved om det ut fra dagens situasjon er nødvendig med så lang varighet som to år.

Med hilsen

Janne Dahle-Melhus
fylkeslege/avdelingsdirektør

Anders Kvadsheim Mygland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent